

Απαντήσεις
Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού

A. 1. α.

1. **Σωστό** [πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμική]
2. **Σωστό** [Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῶ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν]
3. **Λάθος** [Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμνηται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμνηται δὲ ὧδε· εἶς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἰκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί]

A. 1. β.

1. τῶν θηρίων
2. ὡς αἱ τέχναι νενέμνηται

B. 1.

Στο δοθέν απόσπασμα από τον πλατωνικό διάλογο Πρωταγόρας, ο σοφιστής παρουσιάζει στον συνομιλητή του, Σωκράτη, το 4^ο και τελικό στάδιο της ανθρώπινης δημιουργίας. Η αισιόδοξη και ανθρωπιστική του ματιά διέπει ολόκληρη τη μυθική αφήγηση (να σημειώσουμε εδώ πόσο σημαντικός είναι ο μύθος ως αποδεικτικός τρόπος για τους σοφιστές), γεγονός που πιστώνεται από την προσπάθεια της ύψιστης θείας μορφής, του Διός, να εξασφαλίσει στον άνθρωπο τη σωτηρία του. Ο Δίας μάλιστα παρουσιάζεται στο κείμενο ανθρωπομορφικά, αφού καταλαμβάνεται από αισθήματα αγωνίας και φόβου (**δείσας**) ενός επικείμενου αφανισμού του ανθρωπίνου γένους. Ο άνθρωπος βρίσκεται στο κέντρο ενός φαύλου κύκλου· απειλείται από τα θηρία, συναθροίζεται με τους υπόλοιπους ανθρώπους σχηματίζοντας κάποιες πρώτες «συσσωματώσεις», αντιμετωπίζει προσωρινά τα θηρία και έπειτα στρέφεται ο ένας έναντι του άλλου εξ αιτίας της απουσίας πολιτικής τέχνης. Ο άνθρωπος, παρά τα ευεργετικά δώρα του Τιτάνα Προμηθέα, την *έντεχνον σοφίαν σὺν πυρί*, βαδίζει με μαθηματική ακρίβεια προς τον αφανισμό.

Παρά τον περίφημο αγνωστικισμό του ο Πρωταγόρας βάζει τον Δία να δίνει τη λύση, χαρίζοντας στους ανθρώπους την *αἰδῶ τε καὶ δίκην*. Ο Δίας άλλωστε παρουσιάζεται αλληγορικά ως η νομοτέλεια, ο «Λόγος» στη φύση και αυτός που αναλαμβάνει να μοιράσει τα δύο δώρα του στους ανθρώπους, είναι ο Ερμής, το όργανο της νομοτέλειας. Σύμφωνα με τη μυθολογία, η **Δίκη** (ή **Νέμεσις**) ήταν η κόρη του **Δία** και της **Θέμιδας**, ενώ η **Αιδώς** ήταν σύντροφος της **Δίκης** και καθόταν σε θρόνο δίπλα στον Δία. Η **Δίκη**, που τη βοηθούσαν οι **Ερινύες**, επέβλεπε την τήρηση της ηθικής τάξης στον κόσμο και τιμωρούσε όσους επιχειρούσαν να την ανατρέψουν. Στο κείμενο **ΔΕΝ** παρουσιάζονται όμως ως θεότητες, αλλά ως ηθικές ιδιότητες ή αξίες, που μοιράζονται και διδάσκονται στους ανθρώπους.

Με την *αἰδῶ* και την *δίκην* θα είναι δυνατή η συγκρότηση κοινωνιών και η περαιτέρω ανάπτυξη του πολιτισμού. Η ενέργεια αυτή του Δία δείχνει το ενδιαφέρον και τη φροντίδα του για τους ανθρώπους. Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥΣ ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΠΛΑΣΤΙΚΗ. Η *αἰδῶς* είναι το αίσθημα σεβασμού ενός μέλους της κοινότητας έναντι των υπολοίπων, όλες οι ηθικές αναστολές και φόβοι που προφυλάσσουν τον άνθρωπο από αντικοινωνική συμπεριφορά (με άλλα λόγια: ο

αυτοσεβασμός, η ντροπή που νιώθει ο άνθρωπος όταν έχει προβεί σε τέτοια συμπεριφορά). Σε ένα λεξικό με τον τίτλο *Όροι*, το οποίο ανάγεται στην πλατωνική Ακαδημία, η *αἰδώς* ορίζεται ως «εκούσια υποχώρηση από απερίσκεπτη συμπεριφορά, σύμφωνα με το δίκαιο και αυτό που φαίνεται καλύτερο· εκούσια κατανόηση του καλύτερου· προσοχή για αποφυγή της δικαιολογημένης επίκρισης» (412c). Το δίπολο των αρετών *αἰδώς και δίκη* ισοδυναμεί με το *σωφροσύνη και δικαιοσύνη*, το οποίο χρησιμοποιεί ο Πρωταγόρας στο επιμύθιο του λόγου του. Η δράση της είναι ανασταλτική και αποτρεπτική και συμπίπτει με τη λειτουργία της ηθικής συνείδησης. Το συναίσθημα αυτό λειτουργεί και ως κίνητρο για την εκτέλεση του χρέους και του καθήκοντος που επιβάλλει η κοινωνία στα μέλη της, αφού με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η αγανάκτηση και η αποδοκιμασία των άλλων.

→ Η *δίκη* μπορεί να έχει τις εξής σημασίες:

1. το ορθό, το δίκαιο, η συνήθεια που πηγάζει από την ορθή χρήση των πραγμάτων, το έθιμο
2. η καλή συνήθεια, η τάξη, η αρμονία, το δίκαιο
3. η κρίση, η γνώμη, η απόφαση
4. κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στη διατήρηση και απονομή του νόμου
5. η δικαστική διαδικασία, η εκδίκαση μιας υπόθεσης
6. η δικαστική απόφαση, η τιμωρία, το πρόστιμο.

→ Η *δίκη* στο κείμενό μας όμως δεν χρησιμοποιείται με τη σημασία της δικαστικής διαδικασίας. Βρίσκεται κοντά στην αρχική της σημασία· δίκη: το ορθό, το δίκαιο. Κατά προέκταση, η δίκη δηλώνει εδώ την έμφυτη αντίληψη για το σωστό, το κοινό περί δικαίου αίσθημα. Δίκη: είναι το αίσθημα της δικαιοσύνης, η ενύπαρκτη στον άνθρωπο αντίληψη για το δίκαιο και το άδικο, ο σεβασμός των γραπτών και άγραφων νόμων και των δικαιωμάτων των άλλων, καθώς και οι ενέργειες για την αποκατάσταση αυτών των δικαιωμάτων, όταν καταστρατηγούνται βάνανυσα από κάποιον. Η δίκη εκδηλώνεται με τη δημιουργία και την τήρηση κανόνων δικαίου, την κατοχύρωση του δικαίου, του ορθού και του νόμιμου. Έτσι περιστέλλεται ο ατομικισμός και ο εγωισμός και εξασφαλίζεται η αρμονική κοινωνική συμβίωση. Κάθε πολιτισμικά προηγμένη κοινωνία θεμελιώνεται στις αξίες της αιδούς και της δίκης. Οι αξίες αυτές είναι καθολικές και συνιστούν παράγωγα της εξέλιξης τόσο της ηθικής συνείδησης, όσο και του πολιτισμού που την εκφράζει και την κατευθύνει.

Με τη φράση *ἴν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοὶ* διατυπώνεται ἔξοχα η **κοινωνιοπλαστική** αποστολή της *αἰδοῦς* και της *δίκης*. Χάρη στις δύο αυτές ιδιότητες εξασφαλίζεται η αρμονική συμβίωση μέσα στην πόλη, η συνοχή του συνόλου, η ισορροπία και η ευταξία. Με αυτές αναπτύσσονται μεταξύ των ανθρώπων σχέσεις φιλίας, συνεργασίας, αλληλεγγύης και αλληλοσεβασμού. Ειδικότερα η *αἰδώς* οδηγεί σε ό,τι ονομάζεται *πόλεων κόσμοι*, δηλαδή εμπνέει στους πολίτες κόσμια συμπεριφορά και συντελεί στην κατάκτηση της αυτονομίας τους, αναγκαία για την αρμονία της κοινωνίας. Η *δίκη* παραπέμπει στο *πόλεων δεσμοί*, δηλαδή σε υπαγορεύσεις με τις οποίες οι πολίτες υποβάλλονται σε δεσμεύσεις της συμπεριφοράς τους, ώστε να επιβάλλεται η συνοχή της πολιτικής κοινωνίας. Η συμπληρωματική λειτουργία των δύο «δώρων» συνεπάγεται *φιλίαν*, που σημαίνει ηθική ενότητα της πολιτείας, σύμπνοια και ομόνοια των πολιτών, ώστε να συμβιώνουν αρμονικά.

Χρειάζεται βέβαια να διευκρινισθεί ότι οι δύο αξίες δόθηκαν ως πρότυπα που έπρεπε να κατακτηθούν από τους ανθρώπους με τη λογική και τον προσωπικό αγώνα. Άλλωστε ο Δίας, αν και κατείχε την πολιτική τέχνη, δεν τη δώρισε στον άνθρωπο. Αντίθετα δώρισε την *αἰδῶ* και την *δίκη* για να εξοικονομήσει την πολιτική τέχνη μόνος του ο άνθρωπος με τον προσωπικό αγώνα του. Όταν οι άνθρωποι γνωρίσουν σε βάθος τις έννοιες αυτές, που προβάλλονται ως αιτήματα της ηθικής, και είναι σε θέση να τις πραγματώσουν στις σχέσεις τους, τότε η οργάνωση της πολιτικής κοινωνίας θα στηρίζεται σε αυτές. Η πολιτεία που θεμελιώνεται σε αυτές είναι δημοκρατική, γιατί ο αμοιβαίος σεβασμός και το αίσθημα δικαιοσύνης των πολιτών εμποδώνει την εμπιστοσύνη μεταξύ τους και με την πολιτεία και εξασφαλίζει ισορροπία στις σχέσεις τους.

B. 2.

Σ' αντίθεση με τις άλλες τέχνες, αυτά τα δώρα δεν πρέπει να περιορίζονται σε μερικούς εκλεκτούς ανθρώπους, όπου κάποιος μπορεί να είναι γιατρός, ένας άλλος μουσικός κτλ., και η ζωή πρέπει να οργανώνεται με βάση την κατανομή της εργασίας. Αυτές τις αρετές πρέπει να τις έχουν όλοι, γιατί δεν είναι δυνατόν διαφορετικά να συσταθούν πόλεις, και να γίνει δυνατή ή επιβίωση και η ανάπτυξη της οργανωμένης κοινωνικής ζωής. Αν περιλαμβανόταν στον καταμερισμό εργασίας και η πολιτική, δεν θα συμμετείχαν όλοι στην πολιτική ζωή και δεν θα υπήρχαν πόλεις, με την έννοια ότι η πολιτική προϋποθέτει πως οι άνθρωποι αποδέχονται κοινές ηθικές αξίες, την *αἰδῶ* και την *δίκη*. Αν δεν τις αποδέχονταν, οι κοινωνικοί ανταγωνισμοί θα κατέληγαν στην αλληλοεξόντωση των ανθρώπων, όπως στην προηγούμενη φάση. Έτσι, ο Πρωταγόρας με την καθολικότητα και την αναγκαιότητα της *αἰδοῦς* και της *δίκης* προβαίνει στην ηθική θεμελίωση της πολιτικής, θέση που υπερασπίζονται και ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης. Κατάληξη αυτής της πολιτιστικής εξέλιξης αποτελεί η αθηναϊκή δημοκρατία, που δικαιώνεται με τον μύθο του Πρωταγόρα.

Με βάση το χωρίο *τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν*. Ούτε ο Δίας δεν μπορεί να εξασφαλίσει την καθολικότητα των συγκεκριμένων αρετών, αφού αυτές δεν αποτελούν μέρος της αρχικής φύσης του ανθρώπου. Οι πρωτόγονοι μολονότι είχαν τη νοημοσύνη να μαθαίνουν διάφορες «τέχνες», όπως τη χρήση της φωτιάς, την επεξεργασία μετάλλων κλπ., συμπεριφέρονταν με αγριότητα ο ένας στον άλλον και δεν μπορούσαν να συνεργαστούν. Αλλά η ανθρώπινη φύση φέρει μέσα της τις καταβολές για να εξελιχθεί ηθικά. Γι' αυτό προσθέτει ότι όποιος αποδειχθεί ανίκανος να τις αποκτήσει, πρέπει να θανατώνεται ως καρκίνωμα στο σώμα της πολιτείας. Η έμφυτη ικανότητα για τις πολιτικές αρετές από μόνη της δεν είναι αρκετή. Και στη συνέχεια ο Πρωταγόρας θα επιμείνει ιδιαίτερα στην απαίτηση που έχει η κοινωνία από τα μέλη της να μετέχουν στην αρετή και στους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αναπτυχθεί. Η άποψη του Πρωταγόρα προϋποθέτει ότι η ανθρώπινη φύση, έχει μέσα της τη δυνατότητα για ηθική πρόοδο, αν και η πραγματοποίηση αυτής της προόδου είναι θέμα πείρας και αγωγής.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως ο άνθρωπος δεν είναι κάτοχος της πολιτικής αρετής ως έτοιμης ιδιότητας, αλλά αν αξιοποιήσει την νοητική του ικανότητα, καθώς και τη σωφροσύνη με τη δικαιοσύνη, τότε η ανοιχτή δυνατότητα γίνεται πραγματικότητα. Ο Πρωταγόρας επιβεβαιώνει με τον μύθο του την πάγια πεποίθηση των Ελλήνων διανοητών πως η υπέρτατη ιστορική καταξίωση του ανθρώπου μόνου δια μέσου της πολιτικής μπορεί να πραγματοποιηθεί. Μάλιστα ο Δίας τονίζει

εμφατικά ότι αυτός που δεν συμμετέχει στις δύο ιδιότητες θα αποτελεί *νόσον πόλεως*. Είναι πράγματι απάνθρωπη η συμπεριφορά αυτή προς τα νοσηρά μέλη της κοινωνίας· αυτά όμως είναι κίνδυνος για την ισορροπία του κοινωνικού συνόλου. Ο Δίας ζητάει το απόλυτο και το απαιτεί με αμείλικτη σκληρότητα. Επιπλέον, η επιβολή της ποινής του θανάτου και η αδυναμία να εξασφαλιστεί εξ αρχής η καθολικότητά των δύο ιδιοτήτων δείχνει ότι αυτές δεν είναι έμφυτες, καθώς δεν αποτελούσαν γνώρισμα της αρχικής ανθρώπινης φύσης. Έτσι οι πολίτες διαμορφώνουν κοινωνικοπολιτική συνείδηση και αναδεικνύονται υπεύθυνοι για τη χρηστή διοίκηση, αφού αυτή εξαρτάται από το δικαίωμά τους να έχουν βαρύνουσα άποψη για τη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων.

→ Οι γλωσσικές επιλογές με τις οποίες παρουσιάζεται η εντολή του Δία για την επιβολή θανατικής ποινής είναι οι εξής:

1. **χρήση προστακτικής έγκλισης:** *μετεχόντων / θές*
2. **εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου (μεταφορικά):** *Έπι πάντας*
3. **υποθετικός λόγος της απλής σκέψης:** *οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν*
4. **επανάληψη:** *πάντας – πάντες*
5. **παρομοίωση:** *ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν / ὡς νόσον πόλεως*
6. **αναφορικοῦποθετική μετοχή:** *τὸν μὴ δυνάμενον*

B. 3.

1. Λάθος
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Σωστό
5. Λάθος

B. 4. α.

1. *σποράδην* → σπαρτά
2. *σκεδαννύμενοι* → διασκέδαση
3. *ἀπώλλυντο* → πανωλεθρία
4. *ίκανός* → άφιξη
5. *μετεχόντων* → σχολικός
6. *θές* → παρακαταθήκη

B. 4. β.

1. Η εξουσία και το χρήμα **διέφθειραν** μεγάλο κομμάτι της πολιτικής παράταξης με αποτέλεσμα την καταδίκη τους σε φυλάκιση.
2. Η **δημιουργός** του συγκινητικού ντοκιμαντέρ για τις κακουχίες των κατοίκων των εμπόλεμων ζωνών της Συρίας βραβεύθηκε από τη Διεθνή Αμνηστία.

B. 5.

Σε μία προσπάθεια καταγραφής των απόψεών του περί δικαιοσύνης και αδικίας ο σοφιστής Καλλικλής αντιπαραθέτει τους νόμους της κοινωνίας με το δίκαιο της φύσης. Για το Σοφιστή οι θετοί νόμοι αποτελούν ουσιαστικά μία κοινωνική σύμβαση, προορισμένη να προστατεύσει τα δικαιώματα και τις ανάγκες των πολλών και αδύνατων απέναντι στους λίγους και ισχυρούς («νομίζω ότι ... δηλαδή οι πολλοί»). Ο καθορισμός των νόμων και της ηθικής γενικά στάθμης της κοινωνίας («τι είναι αξιέπαινο και τι αξιοκατάκριτο») πραγματοποιείται με αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον («αποκλειστικό κριτήριο τους εαυτούς τους και το συμφέρον τους») γι' αυτό και το πλήθος των πολιτών χρησιμοποιώντας ως όπλο το φόβο («φοβίζουν τους ικανούς και δυνατούς ανθρώπους») παραφράζει την έννοια της δικαιοσύνης, καθιστώντας την πλεονεξία πυρήνα της αδικίας («και ότι το να ζητά ... πυρήνας της αδικίας»). Για τον Καλλικλή, λοιπόν, η αδικία συνίσταται στην απαίτηση του όχλου να διεκδικεί περισσότερα από τους πραγματικά άξιους («Γι' αυτό ... παράνομο»), γεγονός που έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με τη φυσική προδιάθεση οι καλύτεροι και δυνατότεροι να διαθέτουν περισσότερα από τους χειρότερους και αδύναμους («η ίδια η φύση ... πιο αδύνατοι»).

Σε μία διαφορετική προσέγγιση της φύσης της αδικίας, ο Πρωταγόρας, υποστηρικτής της θέσης πως οι άνθρωποι είναι «φύσει» ίσοι και μόνο «θέσει» άνισοι, αποδίδει την κοινωνική αδικία στο γεγονός της έλλειψης της πολιτικής αρετής («ὅτε οὖν ἀθροισθεῖεν ...»). Η παροχή των δύο συνιστωσών της, της αιδούς και της δίκης στον άνθρωπο, ως δώρα του Δία, προορισμένα να κατακτηθούν μέσω προσωπικού αγώνα, καταδεικνύει τη φυσική προδιάθεση του ανθρώπου να αντιλαμβάνεται το δίκαιο και το άδικο χωρίς κοινωνικούς περιορισμούς και διαφοροποιήσεις. Τόσο η Αιδώς, η ηθική συνείδηση του κοινωνικού ανθρώπου και το έμφυτο αίσθημα αυτοανάσχεσης από οποιαδήποτε πράξη προσκρούει στον ηθικό κώδικα, όσο και η Δίκη, η εν γένει ανάγκη για απόδοση δικαιοσύνης, είναι προϋποθέσεις δικαιοσύνης, δοσμένες στον άνθρωπο δυνάμει. Η στροφή, λοιπόν, στην αδικία κατά τον Πρωταγόρα δεν είναι προϊόν φυσικής αξιολογικής κατηγοριοποίησης των ανθρώπων, αλλά αποτέλεσμα της αδυναμίας τους να αξιοποιήσουν, να καλλιεργήσουν και να αναδείξουν τα δώρα του Δία, που είναι καθολικά δοσμένα, κατακτώντας την πολιτική αρετή. (ἄτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην).

Συμπερασματικά, αν για τον Καλλικλή η αδικία είναι απότοκο της προσπάθειας των ανθρώπων να διασφαλίσουν τα συμφέροντά τους απέναντι στο φυσικό διαχωρισμό των ανθρώπων σε άξιους και ανάξιους, για τον Πρωταγόρα, που ενστερνίζεται τη φυσική ισότητα όλων, πηγάζει από την αδυναμία τους να κατακτήσουν την προορισμένη για όλους πολιτική αρετή.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΓΝΩΣΤΟΥ

Ο Άνυτος λοιπόν, ακόμα και ύστερα από το θάνατο του, έχει κακή φήμη εξ αιτίας της κακής αγωγής του γιου του και της δικής του απερίσκεπτης υπεροψίας. Ο Σωκράτης πάλι επειδή εξύψωνε τον εαυτό του στο δικαστήριο, αφού τράβηξε κατά πάνω του το φθόνο έκανε πιο πολύ τους δικαστές να τον καταδικάσουν σε θάνατο. Σ' εμένα όμως φαίνεται ότι έτυχε τη μοίρα που αγαπούν οι θεοί.

Γ1. Ο Ξενοφών δείχνει καθαρά τον θαυμασμό του για τη στάση του Σωκράτη απέναντι στο θάνατο. Ο Σωκράτης πιστός στις αρχές που ακολούθησε κατά τη διάρκεια της ζωής του δεν φοβήθηκε να επιλέξει τον θάνατο και έδειξε ψυχική δύναμη (κατανοών τοῦ ἀνδρός τήν τε σοφίαν καί τήν γενναιότητα). Σε όλη του τη ζωή επέλεξε το δρόμο της αρετής (τις τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων ὠφελιμωτέρω) κι έτσι δεν ήταν δύσκολο να συνεχίσει στον ίδιο δρόμο μέχρι το θάνατό του. (τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλιπε, τῶν δὲ θανάτων τοῦ ῥάστου ἔτυχεν). Ήταν χρέος του, λοιπόν, απέναντι στις αξίες του και έπρεπε να το πληρώσει ακόμα και με το θάνατό του. (ἀλλ' ἴλαρῶς καί προσεδέχετο αὐτὸν καὶ ἐπετελέσατο.) Ο Ξενοφών θαυμάζει τον Σωκράτη γι' αυτήν την επιλογή να υπηρετήσει την υστεροφημία του (οὔτε μὴ μεμνήσθαι δύναμαι αὐτοῦ οὔτε μεμνημένος μὴ οὐκ ἐπαινεῖν) και θεωρεί πως δεν υπάρχει κάποιος άλλος άνθρωπος που να αξίζει να μακαρίζεται περισσότερο από αυτόν. (ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἀξιομακαριστότατον νομίζω.)

Γ3.

α) ἡμῖν μὲν οὖν δοκεῖ (τῶν) θεοφιλεστέρων μοιρῶν τετυχηκέναι τῶν μὲν γὰρ βίων τὰ χαλεπώτερα.

β) γνῶθι

ζῆ

τεθνηκώς/ τεθνεώς ἴσθι (τέθναθι)

Γ4

α)

διὰ τὸ μεγαλύνειν: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας στο ἐπαγόμενος.

τοῦ ζῆν: έναρθρο απαρέμφατο, ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική συγκριτική (β' ὅρος σύγκρισης)

τοῦ ἀνδρός: ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική κτητική στο σοφίαν

ἀξιομακαριστότατον: κατηγορούμενο στο αντικείμενο «ἄνδρα» από το δοξαστικό νομίζω

β)

Υπόθεση: εἰ δέ τις τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων ὠφελιμωτέρω τινὶ Σωκράτους συνεγένετο,

Απόδοση: ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἀξιομακαριστότατον νομίζω.

Πρόκειται για έναν υποθετικό λόγο του Πραγματικού αφού έχουμε δευτερεύουσα υποθετική πρόταση που εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο εἰ και εκφέρεται με οριστική και απόδοση μια κύρια πρόταση που εκφέρεται με οριστική.

Μετατροπή ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο

ἄν δέ τις τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων ὠφελιμώτερον τινὶ Σωκράτους **συγγένηται**, ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἀξιομακαριστότατον **νομιῶ**